

از جام زهر تا شورای فقها

تأثیر تحریمها و تلاش جمهوری اسلامی برای بقا

امیرفیض - حقوقدان

یکی از ایرانیان از داخل کشور مقاله ای برای "جاوید ایران" ارسال و در آن اظهار نظر کرده است که:

> چون رضایپهلوی در مقام تشکیل شورای ملی است جمهور اسلامی برای اینکه تقابلی کرده و عقب نماند دستور تشکیل شورای فقها راداده است <

اطلاع از چنین برداشتی لازم ساخت که تحریر زیر تقدیم گردد.

در همین ماه گذشته چند رویداد پی در پی که سخت مربوط به اثر تحریمها در رابطه با فعالیت اتمی ایران است، توجه همگان را جلب نموده است.

اولین آنها یک نظرسنجی بود که تلویزیون دولتی جمهوری اسلامی آنرا در تاریخ ۱۳ تیرماه پخش کرد و حاصل آن این بود که ۶۳ درصد از سوال شدگان خواستار توقف غنی سازی اورانیوم و برداشتن تحریمها از طرف غرب میباشند و همان نظرخواهی نیز اضافه کرده بود که ۱۷ درصد خواستار ادامه غنی سازی بوده اند.

ناگفته پیداست که انتشار چنین موضوعی از تلویزیون دولتی جمهوری اسلامی نمیتواند یک امر آزاد تلقی گردد و همچنین اعتبار آنرا نمیتوان در حد یک نظرسنجی سایت اینترنتی قرارداد.

حیدر مصلحی وزیر اطلاعات جمهوری اسلامی در مورد نظرسنجی مزبور، تلویزیون دولتی جمهوری اسلامی را بیک سایت داخلی تشبیه کرد و بعد هم گفت نظرسنجی مزبور کنترل نشده بوده است که عبارت > کنترل نشده < به معنای آن است که بطور طبیعی انجام و سانسور نشده.

این نظرخواهی که با واکنش معمول حکومت روبرو نشد، حرکتی بود که با خط قرمزی که جمهوری اسلامی برای توقف غنی سازی بارها و بارها اعلام کرده است، مقابله کرد.

حدود ۱۰ روز بعد عبدالله نوری یکی از وزرای کابینه خاتمی، گفت برای رفع مشکل غنی سازی اورانیوم رجوع به همه پرسی میتواند تنهاتر باشد.

نسبت به اظهارات وزیر خاتمی واکنش تندی نشان داده نشد، تنها کیهان تهران متعرض شد که همه پرسی در قانون اساسی جمهوری باید به پیشنهاد سه چهارم از نمایندگان مجلس باشد نه یک نفر ولی همان روزنامه در مورد ماهیت پیشنهاد که تعرضی به خط قرمز جمهوری اسلامی نسبت به توقف اورانیوم است اعتراضی ارانه نداد.

محمد حسن اصفری نماینده مجلس گفت: > توقف غنی سازی در حدی قابل مذاکره است اما تعلیق موقت آن قابل بررسی است < (سخنان دویپهلوی و فرار از صراحت) همو گفت: > پذیرش توقف غنی سازی اورانیوم مشروط به پایان دادن تحریمها و بازگرداندن پرونده هسته ای ایران از شورای امنیت است <

با فاصله کمی، خبرگزاری رویتر گفت: > این علاقه و آمادگی محسوس است که در صورت برداشتن تحریمها جمهوری اسلامی هم در تصمیم خود به ادامه غنی سازی تجدید نظر کند <

مهمترین رویدادی که در این راستا به تنظیم فکری این تحریر کمک کرد اظهارات علی سعیدی نماینده خامنه ای در سپاه پاسداران است او موضوع فعالیت های غنی سازی اورانیوم و موقعیت خامنه ای را به جنگ صفین تشبیه کرد که گفته شده در آن جنگ علی در موقعیت پیروزی بود ولی اصحاب او به صلح با معاویه نظر داشتند و علی ناچار شد که از آن پیروزی های قریب الوقوع صرف نظر کند و بخاطر توصیه اصحاب از در صلح با معاویه درآید.

نماینده خامنه ای باتوصیف دقیق جنگ صفین این نتیجه را گرفت که فشاربرولی فقیه برای توقف غنی سازی اورانیوم خیلی زیاد است همانطورکه درجنگ صفین برعلی خیلی زیاد بود وعلی ناچارشد ازمقاومت وجنگ دست بکشد درحالیکه اگرچه جنگ ادامه میداد پیروزی باعلی بود، درتطبیق مورد اگرولی فقیه همچنان درمقابل تحریم ها وفشاربین المللی مقاومت کند پیروزی بردشمن حتمی است ولی چه کند که اصحاب ومسئولین کشور نظرات دیگری دارند واقا هم همواره به نظرات دیگران احترام میگذارند.

ازآنجا که تصمیم برتوقف غنی سازی اورانیوم ازاختیارات ولی فقیه است، ملاحظه میشود که او جوانب کاررابرای اینکه با تصمیم علی درجنگ صفین تطبیق بدهد ازقبیل نظرخواهی واطهارنظرهای لازم را فراهم کرده است، ولی برای اینکه مسئولیت چنین تصمیمی یعنی توقف غنی سازی اورانیوم وعقب نشینی درمقابل هارت وپورت ها به جام زهردیگری که ایشان بتنهائی باید سربکشد منجرنشود، میخواهد باتشکیل شورای فقها جام زهررابه فقها بخوراند.

شورای فقها

شورای فقها همانطورکه ازاسم آن خوانده میشود شورائی است که ازمراجع تقلید تشکیل میشود واین شورا همان است که دربند الف اصل دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی یکی ازارکانی است که برای تحقق اهداف جمهوری اسلامی در اصل اول قانون اساسی مقررشده متن آن چنین است:

«الف: اجتهاد مستمرفقهای جامع الشرائط براساس کتاب وسنت معصومین سلام الله علیهم اجمعین»

ازآنجا که جامعه ایران شیعه وشیعان هریک ازیک فقیه جامع الشرائط تبعیت میکنند لذا شورای فقها میشود نشستی که از عموم ویاکثیری ازمراجع تقلید نماینده مردم تشکیل میشود ونظر شورامیشود نظرمردم، واگربخواهم صیغه شورای فقها را درحقوق مدرن پیاده کنیم چیزی شبیه به تصمیم تمامی نمایندگان گروهها واحزاب سیاسی است.

موضع شورای فقها

موضع شورای فقها درحقوق اسلامی همان اجماع است که یکی ازمبانی حقوق اسلامی اعم ازسنی وشیهه است، البته تفاوت هانی بین اجماع نزد اهل تسنن وتشیع وجود دارد که میتوان ازتعاریف هریک به آن رسید غزالی ازمحققین اهل تسنن تعریف زیررابرای اجماع آورده است.

«اجماع اتفاق امت محمد است درامری ازاموردینی»

غزالی بلافاصله درهمان بحث کتابش توضیح میدهد که «مقصود ازامت محمد مجتهد صاحب فتوا است نه غیرآن»

اجماع نزد اهل تسنن اتفاق است یعنی بدون مخالف، غزالی به حدیثی ازمحمد متوسل است که او گفته «امت اسلام به خطا وباطل اتفاق نمیکند»

محققین اهل تشیع تعریف دیگری را ارائه داده اند ومیگویند «اجماع عبارت ازاتفاق جماعتی است که نظرآنها کاشف از رای معصوم وباعث رضایت امام وپیامبرباشد» دراجماع تشیع نیز شرط است که اجماع ازکسانی باشد که مرجع فتوا وتقلید باشند ودراجماع تشیع برخلاف تسنن اتفاق شرط نیست.

موضوع بسیار حساس

در تعریف اجماع تسنن وتشیع ومقابله آن می بینم که دراجماع تسنن موضوع متوجه امردینی است ودرتشیع موضوع متوجه رضایت امام ویا پیامبراست. همین موضوع رضایت امام است که روی موضوع دینی پل زده واجماع بمنظورجلب رضایت خامنه ای تشکیل ودرجهت رای ونظراو اظهارنظرخواهند کرد.

نکته قابل توجه این است که اجماع فقط مربوط به موردینی است نه مشکلاتی که بر جامعه مسلمانان فائق است یعنی ظاهراً نمیتوان مسئله تولید و یا عدم تولید اورانیوم غنی شده را به موردینی ربط داد ولی، در حکومت اسلامی تشیع غاصب کشورما که رکن تشخیص مصلحت وجود دارد و حاکم، یعنی خامنه ای میتواند فروعاً دین و مساجد را بنا بر مصلحت دولت و حکومت تعطیل کند، مصلحت بر تشخیص اینکه توقف غنی سازی هم به موردینی مربوط است کارمشکلی نیست.

هرچند اساساً با وجود رکن تشخیص مصلحت نیازی به شورای فقها نیست ولی شورای فقها در واقع یک همه پرسی تشیع است که میتواند سایه کم رنگی از دموکراسی را نشان دهد و حاصل آن میتواند اتهامات توقف غنی سازی را از خامنه ای تا حدودی دور سازد.

توضیح اینکه تسنن و تشیع و در واقع اسلام قائل به همه پرسی و مراجعه به مردم نیست ولی اجماع فقها نوعی همه پرسی است که کاملاً بامبانی حقوق اسلامی چه تشیع و یا تسنن همخوانی دارد.

هم امروز که این تحریر در مقام اتمام بود خبرگزاریها از رفتن لاریجانی به قم برای گفتگو با مراجع تقلید در باب مشکلات کشور و تحریمهای اقتصادی و پیوند آن با فعالیت های اتمی خبر دادند.

سوال همراه نتیجه

آیا تسلیم جمهوری اسلامی به توقف غنی سازی اورانیوم مشکل بقای جمهوری اسلامی را حل خواهد کرد؟

مسئله خیر.

غنی سازی اورانیوم یک بهانه است، رعایت حقوق بشر و آزادی زندانیان سیاسی هم بهانه دیگر، دردنیای امروز بهانه سازی دولتها امری متداول و ابزاری آشنا است.

مادامیکه بر اساس توافق گوادلپ عناصر وابسته به نسل جبهه ملی، [دیروز] و امروز، جنبش سبز که عوامل تربیت شده و مورد اطمینان آمریکا هستند جایگزین حاکمان فعلی در جمهوری اسلامی نشوند، کشاکش بین آمریکا و کشورهای اقمارش با جمهوری اسلامی ادامه خواهد داشت.